

“La Unitat Funcional de Patologia de la Mama va atendre prop de dues mil dones l’any passat”

El doctor Pere Puig al seu despatx de l’Hospital de Calella. Foto: Almudena Montaña

ALMUDENA MONTAÑO INDIA

El doctor Pere Puig és el cap de la Unitat Funcional de Patologia de la Mama de la Corporació de Salut del Maresme i la Selva. Fa 37 anys que treballa com a cirurgià a l’Hospital de Calella, i en fa 20 que va crear aquesta unitat per cohesionar el diagnòstic i tractament de la patologia de la mama. Puig acaba de rebre el Premi Ciutat de Calella, que reconeix la seva gran trajectòria professional. Assegura que aquest guardó “és un colofó molt important per a la meua carrera”, ja que es jubila el proper mes d’octubre.

Quins són els darrers avenços en tractaments de càncer de mama?

Actualment es realitzen tractaments molt individualitzats i cirurgies conservadores. Tenim en compte la determinació del gangli sentinella axil·lar, fem tractaments de quimioteràpia neoadjuvant i amb anticossos monoclonals per reduir les mides dels tumors, hormonoteràpia i radioteràpia selectiva, que ja no provoquen tants danys als pulmons o la pell, com passava fa uns anys.

Quantes dones patiran alguna malaltia maligna de mama al llarg de la seva vida?

Una de cada vuit dones, a Espanya. L’índex ha augmentat perquè tenim més recursos per detectar els casos de forma més precoç, però també més mitjans per curar-los. També hi ha algun home, però pocs.

Com es pot aconseguir un diagnòstic precoç?

Una important actuació que fa la Salut Pública és el programa de detecció precoç del càncer de mama, que comença a partir dels 50 anys. Però cada vegada veiem més dones amb càncer a partir dels 45 anys, així que seria recomanable que la detecció precoç comencés abans...però això depèn del sistema sanitari.

Què es pot fer al respecte?

Que totes les dones es facin la primera mamografia als 40 anys, com a mínim; i, si tot surt bé, repetir-la cada dos o tres anys, fins que entrin en el programa. Això es pot demanar directament al ginecòleg del CAP.

De totes les dones que, per edat, crideu per fer la mamografia de cribatge, quantes hi van?

El 66%, unes 8.200 dones del Maresme i la Selva.

I quantes han de continuar cap a la Unitat Funcional de Patologia de la Mama?

L’any passat es van visitar a la nostra Unitat un total de 1.962 dones, vam practicar 164 intervencions quirúrgiques i es van realitzar 85 procediments de cirurgia plàstica i reconstructora a la mama.

Quanta gent treballa a la seva Unitat?

Som tres cirurgians, dos ginecòlegs, tres oncòlegs, tres radiòlegs, dos psicòlegs, dues cirurgianes plàstiques i el servei de patologia que analitza les mostres que enviem al laboratori. Estem als hospitals de Calella i Blanes, i ens reunim cada 15 dies en comitè per determinar quins tractaments apliquem a cada pacient.

Serveix l’autoexploració per trobar un càncer al pit?

L’autoexploració detecta els nòduls quan ja són grans, aproximadament d’un centímetre. Però no tots els nòduls palpables a la mama són tumors malignes: menys del 10% tenen unes característiques que fan sospitar que són malignes. Poden ser quistos, cúmuls fibrogranulars, fibrosis de la mama, nòduls benignes com els fibroadenomes...

No cal espantar-se...

S’ha de valorar si té continuïtat en el temps. Moltes vegades els petits nòduls desapareixen després d’un o dos cicles menstruals. Si es mantenen, s’ha de consultar a l’especialista. Les dones s’han de conèixer el seu cos; recomanem realitzar autoexploracions mamàries una setmana després d’haver tingut la menstruació, quan la mama està més tova. En les dones que no menstruen, es pot escollir un dia concret del mes i fer l’autoexploració.

Què més cal tenir en compte?

També es poden detectar lesions malignes per les retraccions en la pell i els canvis en el color, o les secrecions sanguinolentes pel mugró. Tenim moltes consultes per mames doloroses, però la mastàlgia acostuma a ser, en més del 95% dels casos, conseqüència d’alteracions hormonals; difícilment un tumor maligne és dolorós.

S’estan portant a terme investigacions en laboratoris per frenar la metastasi del càncer de mama. Com està aquesta línia de treball?

El doctor Carles Cordón, fill de Calella, investiga actualment les cèl·lules mare a l’Hospital Mount Sinai de Nova York, i penso que és un dels camps que aviat ens donarà més satisfaccions. Si aconseguim eliminar les cèl·lules mare tumorals, el càncer entrarà en fase de curació.

A l’Hospital de Calella es realitzen tots els tractaments per curar el càncer de mama?

Sí, excepte si hi ha contraindicacions cardíaques o pulmonars, si s’ha de fer radioteràpia o si per l’agressivitat de la malaltia, les pacients han d’entrar en estudis científics. Llavors, es deriven als centres de referència de l’Institut Català d’Oncologia (ICO): l’Hospital Can Ruti, per a les pacients del Maresme, o l’Hospital Josep Trueta, per a les de la Selva.

És important l’estat d’ànim de la persona en la curació de la malaltia?

I tant! Si els millorem l’ansietat que provoca la malaltia, afronten molt millor els tractaments. Les consultes de psicooncologia i els grups de teràpia serveixen per resoldre dubtes relacionats amb la sexualitat, l’alimentació i la imatge personal. Hi ha voluntàries, que ja han superat la malaltia, que acompanyen les recent diagnosticades. Les pacients gairebé mai ens pregunten als metges on poden comprar sostenidors després de practicar-los una mastectomia, ni on trobar una perruca, o com posar-se un mocador al cap. També treballem estretament amb l’entitat Oncolliga Calella, on les pacients realitzen activitats complementàries als tractaments mèdics, com tai-txi, xerrades sobre alimentació i tallers de maquillatge i perruques.

Com s’ha d’explicar a la família quan a algú li diagnostiquen un càncer de mama?

Quan fem un diagnòstic de càncer de mama l’impacte emocional és molt gran. Per això, les deriven als psicòlegs que els donen les eines per comunicar-ho a la família i al seu entorn; és millor explicar-ho tot. La doctora Sònia Fuentes, una de les que va començar a oferir el servei psicològic quan es va crear la Unitat, va escriure un conte molt útil, ¿Què te ocorre..., mamá?, que narra com comunicar a un nen petit que la mare pateix un càncer de mama. Es pot descarregar gratuïtament per Internet.

Què representa per a vostè rebre el Premi Ciutat de Calella?

Rebre aquest premi per a mi ha estat una satisfacció increïble! M’omple d’orgull que la població de Calella reconegui que, després de tants anys treballant a l’hospital, jo sigui mereixedor d’una distinció com aquesta. ■

Puig col·labora estretament amb l’Oncolliga. Foto: Arxiu P. Puig

Mostra fotogràfica de les pacients. Foto: Arxiu P. Puig

Al quiròfan amb el seu equip. Foto: Arxiu P. Puig